

Priloga 3: Vzorčni primer izpolnjene presoje

TIA: APP

Ministrstvo za naravne vire in prostor
Direktorat za prostor in graditev
Dunajska cesta 47 1000 Ljubljana

Osnovne informacije o presojevalcu

Ime in priimek: Barbara Kostanjšek
Institucija: Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta
Elektronski naslov: barbara.kostanjsek@bf.uni-lj.si

Osnovne informacije

Ime politike/predpisa
Zakon o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije (ZUNPEOVE)

1. Povzetek vsebine

Ta zakon z namenom doseganja ciljev na področju doseganja določenega deleža energije iz obnovljivih virov v bruto končni porabi v Republiki Sloveniji ureja posebnosti prostorskega načrtovanja in dovoljevanja naprav, ki proizvajajo električno energijo z izrabo obnovljivih virov energije, vključno s tehnično opremo, potrebno za njihovo delovanje, napravami za shranjevanje energije in priključki na omrežje. Določa območja prednostnega umeščanja objektov za proizvodnjo električne energije iz OVE, pogoje umeščanja, določa prevlado javne koristi proizvodnje električne energije z izrabo sončne in vetrne energije, določa postopkovne pogoje za umeščanje objektov, določa kakovost projektne dokumentacije in izvedbo celovite presoje vplivov na okolje, določa izjeme v postavitvi objektov ob cestnih površinah in na vodi, na vodovarstvenih območjih, na trajno varovanih kmetijskih zemljiščih, gozdnih zemljiščih ter določa pogoje za priključitev na elektroenergetski sistem.

2. Potencialni učinki politike/predpisa

Potencialni učinki

DRUŽBA

- Zanimanje za delo in izobraževanje v energetiki
- Sprejemanje in s tem povezana iznajdljivost prebivalcev za možnosti gradnje objektov OVE
- Odpor in neodobravanje prebivalcev do tovrstnih objektov

GOSPODARSTVO

- Povečanje števila delovnih mest zaradi izgradnje objektov OVE
- Črpanje sredstev EU
- Razvoj novih tehnologij in pristopov
- Manj energetske odvisnosti v državi

OKOLJE

- Spremenjena podoba krajine zaradi umeščanja objektov OVE
- Zelo širok nabor območij za umeščanje objektov, npr. na kmetijskih, vodnih površinah
- Ranljivost kmetijskih in drugih površin zaradi umestitve objektov OVE
- Mogoče hitro in nekontrolirano umeščanje objektov v krajini

PROSTORSKO UPRAVLJANJE

- Skrajšanje administrativnih postopkov umeščanja v prostor in dovoljevanja
- Predpogoj za črpanje sredstev Sklada za okrevanje in odpornost
- Vzpostavitev regulatornih peskovnikov kot izjem, ki na podlagi inovacij odstopajo od veljavnih predpisov

3. Skladnost ciljev s prioritetai SPRS

Cilji predlagane politike/predpisa	P 1	P 2	P 3	P 4	P 5	P 6	P 7	P 8	P 9	P 10	P 11	P 12	P 13	P 14
Določitev prednostnih območij za postavitev SE in VE (go-to areas)	✓		✓		✓				-	-				
Posebnosti postopkov prostorskega načrtovanja in dovoljevanja OVE	✓				✓				-	-	-			-
Vzpostavitev regulatornih peskovnikov					✓				-	-	-			
Omogočanje SE in VE na območjih, kjer obstaja neizkoriščen potencial	✓		✓		✓					-				

Neskladni cilji – pojasnilo

Vsi osrednji cilji zakona so neskladni s prioritetai SPRS, ki so vezane na prostorsko identiteto zaradi širokega nabora območij, na katerih se prednostno umešča objekte za pridobivanje električne energije iz OVE. Kljub neskladnosti ciljev s prioritetai SPRS je mogoča ideja ali razvoj »nove prostorske identitete« na podlagi novih objektov v prostoru, ki dajejo krajini nekega dela države novo prepoznavnost.

4. Učinek politike/predpisa na prioritete SPRS

Prioritete SPRS		Obrazložitev odgovora
P 1 – Z zagotavljanjem opremljenosti in dostopnosti storitev podpreti razvoj različnih vrst območij	Da	Umeščanje objektov je predvideno na različne tipe rabe tal po vsej državi, mogoč je učinek na razvoj problemskih območij.
P 2 – Povečati varčnost in učinkovitost rabe prostora ter naravnih virov	Ne morem oceniti	Učinki bodo pozitivni in negativni – ti bodo odvisni od tipa rabe prostora, kamor se bodo objekti umeščali.
P 3 – Prenoviti razvrednotena urbana in krajinska območja	Da	Učinek bo predvidoma pozitiven, ker zakon predvideva umeščanje objektov na območjih rudniškega prostora in odlagališč odpadkov.
P 4 – Okrepiti razvojno vlogo mest, vstopne točke in funkcionalno povezati mesta znotraj širših urbanih območij	Ne	Zakon ne predvideva rešitev, ki bi lahko funkcionalno povezovala mesta znotraj ŠMO.
P 5 – Izboljšati privlačnost mest za specifične dejavnosti	Da	Privlačnost mest za npr. agrivoltaiko in mogoče rešitve izkoriščanja naravnih virov za pridobivanje električne energije.
P 6 – Povečati privlačnost in kakovost bivanja v slovenskih mestih	Da	Mogoči so učinki na privlačnost in kakovost prebivanja, ki bodo odvisni od opazovalca (pozitivni zaradi koristnosti, negativni zaradi vizualnih in funkcionalnih učinkov).
P 7 – Spodbuditi celovito prenovo vseh naselij v državi	Mogoče	Mogoči posredni učinki na urejanje podobe in funkcij naselij.
P 8 – Izboljšati odpornosti naselij na podnebne spremembe	Mogoče	Mogoči spremljevalni ukrepi za prilagajanje na podnebne spremembe, ki so tehnološke narave.
P 9 – Uvrstiti kriterij prostorske identitete v vse javne politike in na vse ravni upravljanja s prostorom	Ne	Kriterij prostorske identitete, kot je definirana, se na noben način s tem zakonom ne umešča v javne politike.

P 10 – Vzpostaviti in začeti izvajati integralne instrumente za krepitev prostorske identitete	Ne	Zakon ne predvideva tovrstnih mehanizmov. Predvideva poenostavitev postopkov SE in VE.
P 11 – Ozavestiti deležnike in povečati njihovo vključenost v krepitev prostorske identitete	Ne	Zakon ne predvideva tovrstnih mehanizmov.
P 12 – Izboljšati odpornosti prostora	Ne morem oceniti	Odpornost je v tem zakonu določena v smislu boljše energetske preskrbe in več vrst rabe istega prostora.
P 13 – Okrepiti zmožnosti zaznavanja izzivov in njihovih učinkov na prostor	Mogoče	Verjetno se bodo izzivi in njihovi učinki na prostor pokazali prav ob izvajanju zakona, npr. ob prevladi javne koristi pridobivanja električne energije nad drugo javno koristjo.
P 14 – Okrepiti strokovno usposobljenost in ozavestiti deležnike o pomenu prostora ter vlogi urejanja prostora	Ne	Zakon ne predvideva tovrstnih mehanizmov.

5. Ukrepi s prostorskimi učinki

Število ukrepov: 18

Število ukrepov s prostorskimi učinki: 18

Obrazložitev

Ukrepi bodo imeli učinek neposredno na podobo in funkcije prostora z umeščanjem SE in VE – najprej z določanjem prednostnih območij za umeščanje, ki zajemajo različne kategorije rabe tal, od kmetijske, vodne in priobalne površine, vodovarstvena območja, gozdne površine, rudniške površine, odlagališča odpadkov. Ukrepi bodo imeli učinke na upravljanje s prostorom v smislu preurejanja postopkov za izgradnjo objektov in na to vezana dovoljenja, določajo princip, po katerem se izvajajo celovite presoje vplivov na okolje in uvaja regulatorni peskovnik – pristojno ministrstvo bo lahko izdalo odločbo, v kateri bodo natančno določeni pogoji in obseg dovoljenega odstopa od veljavnih predpisov izključno za namen izvedbe prijavljenega projekta.

6. Učinek na področja

1. Okolje

- ✓ Tla
- ✓ Biodiverziteteta in krajina
- ✓ Vodni viri
- ✓ Grajeno okolje
- ✓ Energetski viri

2. Gospodarstvo

- ✓ Gospodarski razvoj
- ✓ Kmetijstvo
- ✓ Turizem
- ✓ Infrastruktura

3. Družba

- ✓ Demografija
- ✓ Izobrazba
- ✓ Kulturna dediščina

4. Prostorsko upravljanje

- ✓ Učinkovitost

Neizbrana področja

Izbrana so bila področja, na katere bo zakon neposredno učinkoval. Na neizbrana področja bodisi ni predvidenega neposrednega učinka, bodisi ni razvidno iz določil zakona, ali bi lahko na ta področja učinkoval.

7. Učinek glede na tip območja

Učinek bo enak na celotnem območju države.

Ne

Tip območja		Obrazložitev odgovora
Urbana, podeželska, ŠMO (stopnja suburbanizacije)	Da	Na območja, ki so tipično podeželska, bo prostorski učinek večji zaradi umestitve SE in VE
Regije, razvojno ogrožene regije (stopnja razvojne ogroženosti)	Mogoče	Mogoč učinek na razvoj ogroženih regij
Čezmejna območja (čezmejni vidik)	Ne morem oceniti	
Drugo		

Končali ste reševanje preveritve, zdaj, prosimo, svoje odgovore ovrednotite glede na potrebo po podrobnejši presoji TIA in izberite ustrežno možnost.

Podrobnejša TIA je nujna.

PODROBNEJŠA PRESOJA

8. Območje presoje

Tip območja

Redko poseljena območja

Ime območja

Idrijsko-Cerkljansko

9. Podrobnejša ocena učinkov

Področje	Dejavnik	Kazalniki	Ocena	Obrazložitev
OKOLJE				
Tla	Kakovost prsti	[TP04] <u>Onesnaževala v tleh</u> (ARSO OKOLJE)	0	Ni razvidno, ali bodo objekti OVE učinkovali na vsebnost onesnaževal v tleh
	Trajna izguba/zazidava tal (prekritje ali pozidava tal z vodoneprepustno plastjo, izguba funkcij tal)	<u>Izdana gradbena dovoljenja, statistične regije, 2021</u> [TP03] <u>Pozidava</u> (ARSO OKOLJE) <u>Gradbena dovoljenja</u> , občine, 2021	-1	Število izdanih gradbenih dovoljenj bo naraslo, prekritje tal sicer ne bo dokončno – SE je mogoče odstraniti
Biodiverziteta in krajina	Kakovost krajine (naravna ohranjenost, doživljajska, estetska vrednost, pestrost in prostorska urejenost krajine)	<u>Izdana gradbena dovoljenja, statistične regije, 2021</u> <u>Delež kmetijskih zemljišč znotraj prostorske enote, statistične regije, 2020</u> <u>Gradbena dovoljenja</u> , občine, 2021	-2	Število izdanih gradbenih dovoljenj bo naraslo, kar bo močno učinkovalo na kakovost krajine, pestrost, estetska vrednost, mogoče manj negativnih učinkov na prostorsko urejenost
	Zavarovane vrste		-1	Manjša možnost učinka na zavarovane vrste
	Zavarovana območja in spomeniki	[NV02] <u>Zavarovana območja</u> (ARSO OKOLJE)	-1	Izguba vrednosti vodovarstvenih območij zaradi postavitve objektov
	Izguba habitatov	<u>Izdana gradbena dovoljenja, statistične regije, 2021</u> <u>Delež kmetijskih zemljišč znotraj prostorske enote, statistične regije, 2020</u> <u>Gradbena dovoljenja</u> , občine, 2021	0	Zaradi fizičnih značilnosti objektov ni predvidenih učinkov na izgubo habitatov
Vodni viri	Poraba vode	<u>Prečiščena odpadna voda, statistične regije, 2021</u> <u>Neprečiščena odpadna voda, statistične regije, 2021</u>	0	SE in VE na porabo vode ne bodo učinkovale.
	Kakovost vode	<u>Prečiščena odpadna voda, statistične regije, 2021</u> <u>Neprečiščena odpadna voda, statistične regije, 2021</u>		Mogoč učinek na kakovost vode s senčenjem - preprečitev cvetenja alg
	Razpoložljivost vode	<u>Voda po vodnih virih [1000 m3], kohezijski regiji in statistične regije, 2021</u>		SE in VE na razpoložljivost vode ne bodo učinkovale.
	Oskrba z vodo	<u>Voda dobavljena gospodinjstvom, statistične regije, 2021</u>		SE in VE na oskrbo z vodo ne bodo učinkovale.

Grajeno okolje	Število funkcionalno degradiranih območij	[TP02] <u>Funkcionalno razvrstena območja</u> (ARSO OKOLJE)	1	Z umeščanjem SE in VE bo mogoče zmanjšati število FDO.
	Stopnja urbanizacije	[TP03] <u>Pozidava</u> (ARSO OKOLJE) <u>Gradbena dovoljenja</u> , občine, 2021	1	Z umeščanjem SE in VE bo verjetno naraščanje stopnje urbanizacije.
Energetski viri	Uporaba OVE	<u>Energetski kazalniki, Slovenija, letno (SURS)</u>	2	Neposredni pozitivni učinki zaradi umeščanja SE in VE.
	Učinkovita raba energije (URE)	<u>Energetski kazalniki, Slovenija, letno (SURS) Poraba električne energije po vrsti odjemalca</u> , občine, 2022	1	Učinkovita raba na območjih z ustreznim omrežjem.
GOSPODARSTVO				
Gospodarski razvoj	Prihodek prebivalstva* BDP	<u>Regionalni bruto domači proizvod</u> , 2021	1	Učinek na rast BDP.
	Število inovacij	<u>Investicije v osnovna sredstva</u> , statistične regije, 2021	2	Porast tehnoloških in izvedbenih inovacij na področju OVE.
Kmetijstvo	Prihodek v primarnem sektorju	<u>Bruto dodana vrednost v kmetijskih dejavnostih</u> , statistične regije, 2021	0	Učinek je odvisen od načina izvedbe sočasne kmetijske rabe in OVE.
Turizem	Zaposlenost v turizmu	<u>Delovno aktivno prebivalstvo v turizmu po metodologiji (UNWTO in OECD)</u> , občine, mesečno (2022)	1	Le ob razvoju »energetskega turizma«
	Število obiskovalcev	<u>Število prihodov turistov</u> , statistične regije, 2021 <u>Prihodi in prenočitve turistov</u> , občine, 2021	1	Samo ob razvoju »energetskega turizma«
	Število prenočišč	<u>Število ležišč</u> , statistične regije, 2021 <u>Prenočitvene zmogljivosti po občinah</u> , 2021	0	Samo ob razvoju »energetskega turizma«
Infrastruktura	Količina zbranih odpadkov	<u>Zbrani komunalni odpadki</u> , statistične regije, 2021 <u>Nastali, zbrani in odloženi komunalni odpadki</u> , občine, 2021	0	SE in VE na količino komunalnih odpadkov ne bodo učinkovale.

	Kakovost infrastrukture (komunalna, prometna)	<u>Priključki na vodovod, statistične regije, 2021</u> <u>Priključki na kanalizacijo, statistične regije, 2021</u>	0	SE in VE na komunalno infrastrukturo ne bodo učinkovale. Mogoč učinek na izboljšave v prometni infrastrukturi.
	Dostopnost do infrastrukture (komunalna, prometna)	<u>Priključki na vodovod, statistične regije, 2021</u> <u>Priključki na kanalizacijo, statistične regije, 2021</u>	0	SE in VE na dostopnost do komunalne infrastrukture ne bodo učinkovale. Mogoči učinki na dostopnost do prometne infrastrukture.
DRUŽBA				
Demografija	Priselitve	<u>Notranje selitve, statistične regije, 2021</u> <u>Selitveno gibanje prebivalcev - s tujino, statistične regije,</u>	1	Priseljevanje zaradi delovnih mest.
	Odselitve	<u>Notranje selitve, statistične regije, 2021</u> <u>Selitveno gibanje prebivalcev - s tujino, statistične regije, 2021</u>		Ni mogoče oceniti.
	Rodnost (št. otrok v družini)	<u>Število živorojenih, živorojeni na 1000 prebivalcev, statistične regije, 2021</u> <u>Naravni prirast, statistične regije, 2021</u> <u>Živorojeni, živorojeni na 1000 prebivalcev, občine, 2021</u>		Ni mogoče oceniti.
Izobrazba	Stopnja izobrazbe	<u>Diplomanti, statistične regije, 2021</u> <u>Dijaki v srednjih šolah na 1000 prebivalcev, statistične regije, 2021</u> <u>Diplomanti, občine, 2021</u> <u>Število dijakov na 1000 prebivalcev, občine, 2021/22</u>	1	Učinek na število diplomantov iz energetike/elektrotehnike.
Kulturna dediščina	Varstvo kulturne dediščine		0	Pozitivni in negativni učinki, vezani na različne varstvene režime.

PROSTORSKO UPRAVLJANJE

Učinkovitost	Usposobljenost kadrov za upravljanje s prostorom (število, znanje na področju prostorskega načrtovanja, izvajanja zemljiške politike, priprava projektov itn.)	0	Negativni učinki na področju upravljanja s prostorom in znanjem na področju prostora, pozitivni učinki na učinkovitost priprave projektov.
	Administrativni stroški	2	S poenostavitvijo postopkov se zmanjšajo administrativni stroški.
	Povezovanje prostorskega načrtovanja in krepitev sodelovanja z drugimi sektorji	-1	Zakon s predvidenimi spremembami v poseganje v prostor in prilagoditvami postopkov ne predvideva širšega sodelovanja z drugimi sektorji.

10. Na koncu opravljene podrobnejše presoje, prosimo, pripravite kratek povzetek ocenjevanja. Pri tem vam je lahko v pomoč povzetek preveritve.

Povzetki preveritve

Skladnost ciljev s prioritetai SPRS

Politika/predpis ima skupaj 4 ciljev. 0 ciljev je v skladu s prioritetai, 4 ciljev ni v skladu s prioritetai.

0 ciljev ni povezanih s SPRS prioritetai. Cilj **Določitev prednostnih območij za postavitve SE in VE (go-to areas)** je skladen z največ prioritetai SPRS. Za cilje **Določitev prednostnih območij za postavitve SE in VE (go-to areas), Določitev prednostnih območij za postavitve SE in VE (goto areas), Posebnosti postopkov prostorskega načrtovanja in dovoljevanja OVE, Posebnosti postopkov prostorskega načrtovanja in dovoljevanja OVE, Posebnosti postopkov prostorskega načrtovanja in dovoljevanja OVE, Vzpostavitev regulatornih peskovnikov, Vzpostavitev regulatornih peskovnikov, Vzpostavitev regulatornih peskovnikov, Omogočanje SE in VE na območjih, kjer obstaja neizkoriščen potencial**, ki so neskladni s prioritetai SPRS, prosimo, pojasnite, zakaj so neskladni.

Učinek na doseganje prioritetai SPRS

Politika/predpis bo imel učinek na 4 od 14 prioritetai. To so **P1 – Z zagotavljanjem opremljenosti in dostopnosti storitev podpreti razvoj različnih vrst območij, P3 – Prenoviti razvrednotena urbana in krajinska območja, P5 – Izboljšati privlačnost mest za specifične dejavnosti, P6 Povečati privlačnost in kakovost bivanja v slovenskih mestih**. Na 3 od 14 prioritetai bo imela politika/predpis učinek mogoče, za 2 od 14 prioritetai se tega ne da oceniti.

Učinek na tematska področja

Politika/predpis bo imel skupno učinek na 13 od 22 tematskih področij.

V okviru teme okolje na 5 od 6 področij, na temi gospodarstvo na 4 od 8 področij, na temi družba na 3 od 5 področij, na temi prostorsko upravljanje na 1 od 3 področij.

Učinek na prostorske enote

Učinek politike/predpisa bo različen na naslednja območja: Urbana, podeželska, ŠMO (stopnja suburbanizacije). Učinek bo mogoče različen na naslednje območja: Regije, razvojno ogrožene regije (stopnja razvojne ogroženosti)

Ali je politika/predpis skladna s prioritetai SPRS?

Zakon je v popolnosti skladen le z eno prioritetai SPRS, in sicer s P5 – Izboljšati privlačnost mest za specifične dejavnosti. Deloma je skladen tudi s P3 – Prenoviti razvrednotena urbana in krajinska območja.

Kakšen je/bo učinek vaše politike/predpisa v povprečju?

Zakon neposredno učinkuje na krajino – njeno podobo, prepoznavnost, učinkuje na grajeno okolje v smislu izdanih gradbenih dovoljenj in možne sočasne urbanizacije, učinkuje na učinkovitost prostorskega upravljanja ter na razvoj gospodarstva in inovacij vezanih na OVE.

Ali bo imela politika/predpis tudi negativne učinke?

Negativen učinek bo na fizično podobo in prepoznavnost krajine, ki bo na različnih tipih rabe prostora prekrita s SE ali z VE. Kot prilagoditev predpisa naj bodo prednostna območja za umeščanje OVE prvenstveno degradirana območja, rudniška območja, strehe nakupovalnih centrov in drugih obsežnih objektov ter parkirišč. Umeščanje na druge dejanske rabe tal naj bo dopustno izjemoma ob nezmožnosti umeščanja na degradirana območja in strehe.

Na katere tipe območij bo politika/predpis učinkoval in kako?

Zakon bo najbolj učinkoval na kmetijska zemljišča na osončenih pobočjih, zlasti na travniških površinah znotraj izbranega območja Idrijsko-Cerkljanskega.

Glede na izvedeno presojo bo učinek politike/predpisa na doseganje prioritetai SPRS:

Velik učinek